

הוצאת ספריו וכתביו הק' ומסעלים להפצת תורתו

משתגעין ומתלהטין ב תורת האור החיים הקדוש

פרשת וירא תשפ"ב | גליון ט

פנינים מובחרים מעובדים ומתומצתים על פי דברי רבינו

פניני חיים

מוסר חיים לקח מהפרשה במשנת רבינו

טהרה ותשובה – קודם לימוד התורה והקבלה

וַיֵּשֶׁא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה... וַיֵּרָא וַיִּרְץ לְקִרְאָתָם. (יח, א)

כבר הקשו חז"ל מהו כפל הלשון שאומר וירא וירץ לקראתם, ויש לפרש דהרי מלאך רפאל בא לרפאותו מצער המילה, ומיד כשראה את מלאך רפאל מרחוק תיכף נתרפא ממילתו, ואפילו שהיה מלאך רפאל בריחוק מקום "המלאך יראה מרחוק ואין הבודל לבחינת הרוחניות למנוע הרפואה, ותיכף ומיד עשה שליחותו רפאל ורפאו".

זה הפירוש "וירא", שעל ידי שראה אותו נתרפא, ולכך "וירץ" לקראתם, כיון שאחר שנרפא היה יכול לרוץ אליהם.

אֲרֹדָה נָא וְאֲרֹאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עֲשׂוּ וְגו'. (יח, כא)

קשה מהו הכוונה "ארדה נא ואראה", ויש לפרש, שעל פי הדין אם הקב"ה היה מעניש את האדם לפי מעלתו וגדולתו של הקב"ה, שהוא הכעים את המלך הגדול הקב"ה, היה מתחייב מיתה אפילו על כל חטא שהוא, וכמו שאמרו בגמרא הכלל 'הכל לפי המבייש והמתבייש'.

אלא שכידוע הקב"ה נוהג במידת החסד והרחמים, וכשהוא בא לשפוט את האדם, יורד ממדרגתו הנעלה, ומשווה את עצמו לנבראים ושופט אותם ביחס לנבראים. ובזה יש לפרש שאומר הקב"ה "ארדה נא" שהקב"ה יורד מדרגת הדין ושופט את הנבראים ביחס אליהם.

אֵל תְּבִיט אַחֲרָיִךְ... פֶּן תִּסְפָּה. (יט, יז)

יש לדעת מה הסיבה שציווה המלאך ללוט שלא יחזיר פניו ויראה העונש של סדום. ויש לפרש כיון שגם לוט היה בעל עבירה, וידוע שעבירות האדם נרשמים על גבי מצחו, והכרת פניו תענה בו מה פעל, לכן לא יחזיר פניו לעיר סדום, כי המשחיתים יכירו בו סימני התיעוב והחטא, ואין לו זכות להינצל מהם, וצא למד מה עלתה לאשתו.

וַיְהִי־הָ עַתָּה אֲתָּ שָׂרָה כְּאִשֶּׁר אָמַר. (כא, א)

חז"ל דרשו דלכך נסמך פרשה זו לפרשת אבימלך, כדי ללמד שכל המתפלל על חבריו כשגם הוא נצרך לאותו מבוקש, הוא נענה תחילה, ומשמע דשרה נפקדה מכח תפילת אברהם על אבימלך, וקשה שהרי הקב"ה הבטיח לו כבר קודם מעשה זה שיתן לו זרע, וכמו שמפורש כאן בפסוק 'וזה' פקד את שרה כאשר אמר".

ויש לפרש דהקב"ה הבטיח לו שיתן לו בנים, וההבטחה תתקיים בסגולת ובזכות מצוה שתבוא לפניו, שכן דרכו של הקב"ה "כשירצה ה' להטיב, יזמין המצוה שסגולתה היא הטובה המבוקשת", ולכן הזמין לו הקב"ה המעשה עם אבימלך, כיון דהסגולה להיפקד בבנים, הוא בזכות שיתפלל על אחרים שיפקדו בבנים.

וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת שֵׁם בְּנוֹ הַנּוֹלָד לּוֹ אִשָּׁר יֵלְדָה לוֹ שָׂרָה יִצְחָק. (כא, ג)

לאאורה מה שכתוב "הנולד לו" מיותר, ויש לפרש הרמז בזה, דהגם שהיה לו בן אחר שהוא ישמעאל, רק יצחק הוא הבן "הנולד לו" שהוא היה תכלית תאוותו ורצונו של אברהם אבינו.

ההוא תחלה נפשו בתחלואי הטומאה, ולא יקיים אחת מהנה, כי טומאת חטא זה משרה טומאה על כל איברי האדם וכוחותיו, וכיון שכן כל הלאוין לא ימנע מהן, כי בכל אבר טומאתו בו, וכן מצות עשה, והגם שיעשה לפעמים איוו מצווה אינה מצוה, כי לא יתרצה בה הבורא יתברך שמו על דרך אומרו (תהלים נ טז) ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי וגו', כי אין חפץ לה' בהם אלא במצוה הנעשית בקדושה.

ובספרו חפץ ה' (שבת פח, ב) כתב רבינו: "ידוע הוא כי התלבשות התורה הוא הפשט, וגופי התורה ועיקרה היינו הסוד אשר בלתי נראה, ולהיות כי נתנה לבשר ודם עשה לה ברוך הוא מלבוש לבל יפשטו ידיהם כל הבא ליטול, עד דטרח בפשט ויהיה נאמן ביראתו ובעבודתו ואז יכנס דרך שם לסודי התורה, דממילא כבר גבר בו צד הרוחניות כמלאכי אלקים".

ומבאר רבינו את הגמרא שם שהמלאכים שאלו את הקב"ה כשעלה משה לקבלה התורה 'חמודה גנוזה אתה מבקשה ליתן לבשר ודם', שהטענה שלהם היה על סודות התורה, שאי אפשר למוסרם ל'בשר ודם', שיש להם גוף גשמי וללמוד סודות התורה צריך זיכור.

ובראשון לציון (יור"ד סימן רמו סעיף ד) על פסק הרמ"א: 'אין לאדם לטייל בפרד"ס רק לאחר שמלא כריסו בשר ויין, והוא לידע איסור והיתר ודיני המצות', כתב רבינו: "נראה דאין מספיק לאדם לומר אדע דיני התורה איסור והיתר מפסק הדין ומהשולחן ערוך שחיבר מורנו הרב יוסף קארו שנתפשט בכל הקהלות לדון על פיו ואעסוק בחכמת הסוד, הגם כי רבה היא, נראה כי כל עוד שלא ידע עיקר הדין מהש"ס ומוצאו אינו יכול לעמוד על אמתת הדבר".

ומוסיף רבינו: "אלא דעל כל פנים אם זה האדם דעתו רחבה יכול לקבוע עתים ידועים או ימים ידועים להסתכל ולדיע בנוראות ה', לקיים מצות 'דע את אלקי אביך ועבדה' (דברי הימים-א כח, ט), כאשר הפליא לומר האלק"י רשב"י זצוק"ל בספר הוזהר הקדוש".

יָקַח נָא מֵעַט מִיָּמִים וַרְחֲצוּ רִגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֲנוּ תַּחַת הָעֶץ. (יח, ד)

יִרְמֹז עֵינָיו הַנּוֹגֵעַ לְמַלְאָכִים שִׁיקְחוּ מֵעַט מִיָּמִים שֶׁהִיא הַתּוֹרָה... וַרְמֹז לָהֶם שִׁיקְחוּ מֵעַט מִיָּמִים מִפְּשָׁטֵי הַתּוֹרָה וַיִּטְהְרוּ בּוֹ רִגְלֵיהֶם שֶׁהוּא בְּחִינַת גּוֹף הַנֶּפֶשׁ עֲלֵיהֶם. וַיִּשְׁעֲנוּ תַּחַת הָעֶץ שֶׁהִיא הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאת עֵץ חַיִּים, וְלִזְהָ אָמַר הָעֶץ בְּה"א הַדִּיעָה. גַּם אָמַר לָהֶם שִׁיקְחוּ פֶת לָחֶם, הוּא בְּחִינַת פְּנִימִיּוּת הַתּוֹרָה וַיִּסְעְדוּ בּוֹ פְּנִימִיּוּתָם.

ובפרשת יתרו (ט, ה) על הפסוק "ועתה אם שמוע תשמעו בקלי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים", הקשה רבינו מה הכוונה "ועתה", ומפרש:

על דרך אומרם אין 'ועתה' אלא תשובה, כי לצד שהיו ישראל מלוכלכים בחרמי העוונות אשר קדמו להם, וכאשר רצה קל עליון לתת להם התורה "זכה וברה, יסוד הקדושה והטהרה, ורוחניות הרוחניות" צווה להם שיחזרו בתשובה אפילו מחטא קל.

בספר אמרי יוסף (ספינקא) ביאר דברי רבינו בפרשתנו כאן, דאי אפשר לזכות לתורה ובפרט פנימיות התורה בלי טהרת הלב ותשובה, וזה לשונו:

"ויש להסביר מעט דבריו על פי מה שמקובל מהצדיק מלובלין זלה"ה, כי מי שלומד תורה ואינו מהרהר בתשובה מקודם, עליו נאמר "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי". ונמצא זהו שאמר "ועתה אם שמוע תשמעו בקולי", רוצה לומר, אם אתם רוצים לשמוע בקולי וללמוד תורת, תהרהרו בתשובה מקודם". ולכך אמר להם שילמדו פשטי התורה לשם תשובה וטהרה מעונותיהם, ואחר כך יוכלו לעסוק בתורת הסוד.

כן בפרשת אחרי (יח, ד) כתב רבינו וזה לשונו: "באמצעות שמירת העריות ימצאו הכנה בנפשות לקיים מצות עשה כאומרו 'משפטי תעשו', ושמירת כל הלאוין כאומרו 'חקותי תשמרו', מה שאין כן אם יתעייב מעשיו בדרך

הטעם שהקורא לאברהם עובר בעשה

ותהר ותלד שרה לאברהם בן (כא, ב): ואמר לאברהם, רמז בן זה לאברהם ולא ישמעאל לאברהם, כי לא יקרא שמו בן אברהם, דכתיב (כא יב) "כי ביצחק יקרא לך זרע". והגם שמיצינו ששמו הפתוח (טז טו) "ותלד הגר לאברהם בן", שם נקרא שמו 'אברהם' אבל אחר ששעקר שם אברהם שלא יזכר עוד שם זה עליו אלא 'אברהם', ישמעאל אינו לו לקרא בן אברהם.

ואולי כי לזה הקורא לאברהם אברהם עובר בעשה (ברכות יג), טעם הקפדתו לתקנה כי קשיקרא לו אברהם מיחס אליו ישמעאל לבנו, וה' אמר כי ביצחק יקרא לך זרע ואינו זה אלא ששעקר שם אברהם, וטעם זה אינו ביצחק, לזה הגם שנקרא ישראל אין קפידא שיקרא יעקב.

לכאורה דברי רבינו שכתב דאחר שנקרא "אברהם" לא מצינו שיתייחס ישמעאל אחריו, תמוה ביותר, שהרי בפירוש מצינו כתובים ב' פסוקים "ישמעאל בן אברהם":

א. בסוף פרשת חיי שרה (כה, יב) "ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם אשר ילדה הגר המצרית שפחת אברהם".

ב. בסוף פרשת תולדות (כח, ט) "וילך עשיו אל ישמעאל, ויקח את מחלת בת ישמעאל בן אברהם אחות נבית לו לאשה". ונראה כתמיהה עצומה לכאורה ע"ד רבינו.

ובספר אור הגנוז (על האוחה"ק) פירש יפה בכונת רבינו, דלא מצינו שיקרא ישמעאל בכינוי "בן אברהם" סתם, בלי הזכרת שמו, כי זרע סתם בלי הזכרת השם לא נאמר רק על יצחק, משא"כ בישמעאל הזכירו רק בשמו, וכמו שכתוב בב' המקומות הנ"ל ישמעאל בן אברהם.

ובשו"ת אפרקטא דעניא (ח"ד סי' ס"ד) תירץ: עפ"י מש"כ רבינו בסו"פ תולדות, שהטעם שנשא ישמעאל ממשפחת אברהם, כדי שיתקיימו הברכות באמצעות הבנים שיהיו לו ע"י אשה ממשפחת אברהם. ולכן לא רצה ליקח מבנות כנען שהוא ארור, יעו"ש.

לפי"ז מה שהתורה אומרת שלקח את מחלת בת ישמעאל בן אברהם. אין הכוונה לייחס את ישמעאל אחר אברהם, אלא אדרבה כוונת התורה לרמז על הסיבה שהוא נשא את מחלת כי היא היתה מזרע אברהם.

כמו כן מה שכתוב בסו"פ חיי שרה, אלה תולדות ישמעאל "בן אברהם", יונח לו על פי מה דברי הספה"ק באר מים חיים (עה"ת - שם) שהקשה דלכאורה כל הפסוק מיותר.

וביאר דכוונת הכתוב לומר דכל מה שנתרבה זרעו והוליד כ"כ הרבה נשיאים, הוא רק בזכות אברהם שהבטיח לו הקב"ה "וגם את בן האמה לגוי אשימנו", וכדי שלא נחשוב שהוא מתייחס אחרי אברהם, מוסיפה התורה "אשר ילדה לו הגר וגו'", להדגיש שהוא מתייחס אחרי הגר ולא אחרי אברהם יעו"ש, ולפי דבריו מפורש בפסוקים דאין הכוונה שהוא מתייחס אחרי אברהם, אלא שכל זרעו ותולדותיו בזכות אברהם.

האם אברהם היה ער כל ליל העקידה

ויאמר קח נא (כב, ב): עוד רמז לו שיקח את שרה בדרך היתרצות אליו להוליכו עמו, וכן אמרו ז"ל (תנחומא) כי כל אותו הלילה הנה אברהם מפיס לשרה להסכים עמו שיליכנו ללמדו תורה עד אור הבקר.

הנה בתנחומא שם לא כתוב הלשון שפייסה כל הלילה, ולפי דברי רבינו צריך ביאור שהרי נאמר וישכם אברהם בבוקר, ומשמע שהשכים משינתו ולא היה ער כל הלילה.

ואולי כוונת רבינו כל הלילה היינו רוב הלילה (ע"ד שמצינו בכמה מקומות, וכידוע מהט"ז או"ח סי' תקפ"ב סק"ג).

או י"ל, שוישכם לאו דווקא השכמה בבוקר מהשינה, אלא מתפרש מלשון הקדמה להיות מוכן לעשות הדבר תיכף באור הבוקר (וכ"ה ברש"י מכות ב, א ד"ה התם קאי).

מקום העקידה היה כדין מזבח או במה

וישכם אברהם בבקר (כב, ג): טעמו של אברהם משום שאמר הפתוח (ויקרא ז, לח) ביום צאתו וגו' להקריב וגו' ואמר ז"ל (זבחים צח). שאין מקריבין בלילה, ולזה הלך בזמן שהוא פשר להקריב, שאם יזדמן לו המקום לא יהיה חסר זמן.

בעיקר דברי רבינו שהעבודת העקידה היתה פסולה בלילה, העיר הגאון רבי מנחם ועמבא [בהסכמה לספר אוהב שלום (שפירא)], דהרי בשחיטת לילה בבמה נחלקו בגמ' (זבחים קכ, א) אי כשירה, ולמ"ד דכשירה מדוע כתב רבינו דהיה פסול העקידה בלילה. [ויצוין שבחידושי רבינו מאיר שמחה (שבת קלב, ב) פירש סתמא דגמ' דלילה כשר בבמה].

וכתב דההכרח לומר שרבינו ס"ל שהעקידה דינה כמזבח שבמקדש ולא כבמה. אולם עיין בברכת שמעון, דרבינו אזיל למ"ד דלילה פסול בבמה, ואפילו אם כשר, מ"מ מצוה מן המובחר להקריבו ביום.

והביא מדברי הפרקי דרבי אליעזר (פרק ל"א) דאברהם אבינו היה ככהן גדול המקריב, וביאר בזית רענן (להמג"א) הטעם שהוצרך להיות כהן גדול, כיון דשוחט את בנו הרי הוא אונן והאיך זירוק ויקטיר, ועל כרחך דהוי כהן גדול דמקריב אונן. ומוכח דהוי בגדר קדשי מזבח, כיון דאונן כשר בבמה (זבחים טז, א), ומדוהוצרך להיות כה"ג להיות כשר בבמה, ע"כ דין מזבח יש לו. גם בשו"ת צננת פנעה (וארשא, ח"א סי' ע"ב) פירש כהזית רענן. [ובגהגות הרד"ל (פרקי דר"א שם, אות מד) הקשה על היות רענן דאונן כשר בבמה].

ובספר חנוכת התורה ביאר באופן נפלא הכתוב "ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי, ויאמר הנה האש והעצים ואיה השה לעולה", דיצחק הבין כשראה העצים והאש שרוצה להקריב קרבן, ולכן אמר לו שאם יקריב אותו הרי הוא אונן ופסול לעבודה, ולכן אמר לו 'אבי' דכיון שהוא אביו היא אונן ופסול לעבודה, ועל כרחך דרוצה להקריב בהמה, ואם כן איה השה לעולה.

אולם בגהגות הרד"ל (שם) הקשה עוד על היות רענן, דכיון שציווהו הקב"ה הוי כהרוגי ב"ד שאין מתאבלין עליהם. וביאר הטעם הוי כה"ג, עפ"י דהריאקנטי דהעקידה היתה ביוה"כ"פ, וביוה"כ"פ כל העבודות כשירות רק בכה"ג, יעו"ש.

וכתב לפרש בזה שאלת יצחק אבינו "הנה האש והעצים ואיה השה לעולה" דמשראה האש והעצים שהיו חדשים, והיינו משום דבקדשי מזבח אסור להשתמש למזבח בעצים שנשתמשו להדיוט, ומזה הוכיח יצחק דהר המזבח דין מזבח שבמקדש יש לו, כיון דבבמה שרי להשתמש בשל הדיוט (עיין זבחים קטז, ב; טור עה"ת פרשת ויצא), ועל כן שאל 'ואיה השה לעולה' דהרי אסור להקריב כלום קודם תמיד של שחר.

וציין גם לדברי הפנים יפות שפירש כע"ז שאלת יצחק, דכיון דלקח עצים ואש של קודש על כרחך דדין מזבח יש לו, דבבמה לא בעינן עצים, וא"כ איה השה לעולה דהרי בעינן ביקור ד' ימים. עכ"ד.

ובספר וילקטי יוסף (מנדלקורן, עמ' ר"ז) הביא בשם הגרי"ז מינצברג שהוכיח ג"כ מדברי רבינו שהעקידה היה לו דין מזבח. והוכיח עוד, מדברי חז"ל (ויק"ר ב, יא; תנא"ר פ"ו) דכשקורין הפסוק צפונה לפני ה' הקב"ה זכר עקידת יצחק, והובא בטו"ז (או"ח סוסי' א'). ונראה מדברי המדרש דהעקידה היה בגדר עולת מזבח דבעי שחיטה בצפון, ולכן כשקורין הפסוק צפונה לפני ה' מתעורר זכות עקידת יצחק.

והביא שם (עמ' מ', אות ק"ד) מה שהקשה השפת אמת מדוע העלה ליצחק ע"ג המזבח, והרי השחיטה במקדש היה בעזרה ולא על המזבח. ותירץ השפ"א דיצחק היה לו דין עולה דצריך שחיטה בצפון, והיות שהיה במדבר לא ידע צד צפונה של המזבח, ואיתא בזבחים (נח, א) דקדשי קדשים ששחטן בראש המזבח כאילו שחטן בצפון.

והוסיף להוכיח עוד ממה שדרשו חז"ל (זבחים צז, ב) דבעינן שחיטה בכלי ממה דכתיב בעקידה 'ויקח את המאכלת' וכתבו התוס' (שם ובכמ"ק) דלפינן מזה דבעינן כלי שרת. ולכאורה האיך ילפינן מעקידה דבעינן כלי שרת, והרי קי"ל (זבחים קיט, א) דאין כלי שרת בבמה, ומוכח דלעקידה יש דין מזבח. וציין גם לדברי הרמב"ן (כב, ג) דאברהם חשש שיהיו העצים מתולעים ולכן לקח עצים משלו שידע שאינם מתולעים. והרי אין פסול 'התלעי' בבמה, וע"כ דס"ל דדין מזבח מקדש יש לו.

ויש לציין לדברי הבית יוסף (או"ח סי' רצ"ב) דאומרים בתפילת מנחה בשב"ק 'יצחק ירנן' שיצחק כשהלך לעקידה שר שיר של קרבן. והרי דחשיב קרבן ציבור דאומרים בו שירה, ואלו היה דין במה הרי קי"ל דאין קרבן צבור קרב בבמה. וצ"ע.

ועיין בשו"ת חתם סופר (יור"ד סי' רל"ה): מ"ש הדר"ג שכבר נתקדש המקום ע"י אדם הראשון ונח, לא נמצא כן, אלא שבנו מזבח והקריבו שם, אבל שקדשו המקום לא שמענו, רק באברהם אבינו ע"ה שאמר אשר יאמר לדורות הבאים בהר ה' יראה, וקרא המקום יראה. משמע מדבריו שבעקידה נתקדש המקום בקדושת המקדש.

מאות מגידי שיעור והונן תורת האור החיים הקדוש מעידי: עם הספר 'כל הכתוב לחיים' המוביל אלפי ביאורים מגדולי הדורות על ספר 'אור החיים' הקדוש, פרגושים 'מתיקות ועריבות' בדברי האור החיים הקדוש, ומגלים צפונות ופלאות בתורתו הקדושה, עד כדרי ש'משתנגן ומתלהטין אחריה'.

להשיג בכל חנויות הספרים, או בקו המושת' 0733.743.620

עניני מילה

בעת הוולדו ודאי רובו ככולו מזדמן מאת הקב"ה באשר הוא שמו למעלה והוא חיותו של אדם כל ימיו כאשר הוא חי על פני האדמה... ובמכתב הגה"ק בעל דברי יחזקאל משינווא כתב משם רבו הרה"ק הרב שר שלום מבעלזא זצוק"ל שהזוהר שלא להתערב בענין השמות, לפי שהשם שנופל לאב ולאם בשעת לידת הזולד זה שם שודש נשמתו.

מילה בשבת

רבינו אוסר ליתן דם המציצה בעפר משום חשש גיבול, אלא יתנהו ע"ג קרקע, ותבוא עליו ברכת טוב.

לאחר שראו רבינו בעיניו לאב שמל בנו במתינות ושהייה, כתב לאסור לאב למול בנו בשבת אפילו אם כבר מל. ואלו דבריו: "נראה כי יש לחוש לזאת דאביו, ומה גם אם הוא אחד ושני [-בנו הראשון או השני], דמשום ודאימותא כרחם אב רחמן יחוס ולא יאמן ידיו ונמצא מקלקל. ובעיני ראיתי מזהל אומן ובקי שהיה מל את בנו, והיה מתחזק ומתאמץ לקחת את הערלה ונתעכב בזה יותר ממנהגו וגם בפריעה.

הברכה אלא על ידי שמחת הלב שהוא שמח בקנייתו, כמו שכתב הרא"ש (סימן טז) והוא מהירושלמי (פרק ט הלכה ג). ואם כן כיון שבשעת לידת הבן אינו יכול לברך שהחינו מטעם שעדיין הוא בספק נפל עד שלשים יום, וכשיגיעו שלשים יום כבר עברה השמחה ואין זמן לברכה. ולענין דינא נראה לי, דכד מברכין שהחינו בשעת המילה כיון לפטור עצמו בברכה זו.

רבינו כותב כי האב יש לו רוח הקודש איזה שם לקרוא לבנו. ואלו דבריו בספרו הפן'ה (ברכות יג, א): "ידוע הוא אומרים ז"ל כי כל השמות שקורין האבות לבניהם הם הם השמות העיקריים שקורא ה' לנשמה בעולם העליון, וה' נתן בלב האדם לקרות השם ההוא לבניו כשם שקרא ה' לנשמה". וכ"כ בשער הגלגלים להאריז"ל (הקדמה כג).

ובספר באר מים חיים (בראשית ב) כתב וז"ל: ועיקר קריאת שמות של אדם היה הכל לנפש חיה, כלומר לערך הנפש שבו ששם זה הוא חיותו. ועל כן שמעתי מפי אדמו"ר נוד ישראל וקדושו אור עולם המפורסם מו"ה יחיאל מיכל מזלאטשוב זצוקלה"ה שאמר לי בפירוש, שהלילה לשנת שם אדם החולה אם לא אדם שכל מעשיו כמעט ברוח הקודש. כי שם הנקרא לאדם

רבינו הקדוש היה מל את ילדי ישראל. והגאון רבי אברהם כלפון זצ"ל, תלה בזכות מה שנימול ע"י רבינו שיתנה לו אריכות ימים ושנים. כמו שהעיד בעצמו בספרו 'לקט הקציד' (כת"י), וכתב: "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם, אשר זיכני האל יתברך שמו לעד שהגעתי לעיד הקדש צפת תוב"ב יום כ"ב לאלול המרובה בשנת 'שלום רב' (=תקע"ח), ואני בזאת השנה בן שנת שמונה ושבעים שנה, ד' זיכני להאריך ימים על התורה ועל העבודה. אני הועיד מכל צעיר, יתוש נתון כנפים, אברהם כלפון ס"ט בכ"ד רפאל כלפון תנצב"ה. ונולדתי בעיד ליוודנו ונתגדלתי בע"ת טראבלס יע"א, ומל אותי הרב המופלא הרב חיים בן עמר זלה"ה כשבא לליוודנו שנת ה'תק"א, עם כמה בנים. ואני אומר, שאפשר שזכותו היא שעמדה לי שזכותי לבוא לעיד הקודש תוב"ב".

רבינו מחדש ופוסק כי הנהגים לברך שהחינו על המילה, יכוונו בברכתם גם על לידת הבן. וכפי שדן בנושא בספרו ראשון לציון (ברכות נד, א) מדוע אין מברכים שהחינו בלידת הבן, וכתב: "כיון שברכת שהחינו שעל הטובות צריכה להיות סמוך לטובה, כגון הקונה כלים בשעת קנייה הוא מברך, מטעם שאין

תורת חיים

שגמלה בליבי לעסוק בתורת הצדיק הטמון פה. והציון שהתקבל היה מפתיע ומצמרד עם רמז ברור של שייכות לענין = 68% שבגימטריא 'חיים' כשמו של רבינו. בעת קבלת התעודה עלינו שוב לציון רבינו בקול תודה. ומאז כבר מתקופה ממושכת שבכל יום אני הוגה בספר הקדוש, ומרגיש בשוב טעם תורת רבינו הקדוש "תורת חיים".

הוסיף הרב וציון לי באותו מעמד, העיקר שתהיו חזקים באמונה בהש"ת שבזכות הצדיק ישמע את קול נאקתכם והמבחן יעבוד בשלווה עם ציון עובר והתעודה בוא תבוא ללא שום עיכוב ועידעור. כמובן שעשיתי ככל אשר נצטוויתי, ובהגיע שעת המבחן עלינו אנו ההורים אל קבר הצדיק, התפללנו ושפכנו שיח לפני השם, והוספתי את הקבלה וההחלטה

כשהגיע זמן מה לפני המבחן ילדי נתקף בלחץ וחודרה נוראית שמא כל הלימוד וההשקעה הגדולה תרד לטמיון, נועצתי ברב קהילתנו שנתן לי הודאה ועצה נפלאה וכך אמר: עלה לקברו של רבינו האור החיים הקדוש שם תאמר פרקי תהלים בהשתפכות הנפש וקבל על עצמך ללימוד דבר יום ביומו בתורת האור החיים הקדוש, וודאי זכות הצדיק תעמוד להצלחת כל מבוקשכם.

אחד מילדי למד מקצוע מבוקש שבשביל לקבל תעודה ולהתקבל לעבודה בתחום זה נצרך לעמוד חודשים רבים בלימוד אינטנסיבי במסירות עצומה, כשאף לאחר כל זאת מיעוט קטן מצליח לעבוד את הבחינות המקיפות במקצוע מסויים זה. בגלל שרק מציון 65% ומעלה נחשב לציון עובר, כשהשאלות הם מורכבות ומסובכות, עם זמן קצר יחסית למילוי התשובות.

אלפים כבר נושעו

בזכות תרומתם למען האור החיים הקדוש והפצת ספריו הקדושים

קנה לעצמך זכות אצל האור החיים הקדוש

מוקד הישועות: 0733-713-620

הקשר הפלאי בין רבינו האור החיים הקדוש עם מרן הבעל שם טוב הק' ז"ע

טמיר ונעלם, מרומם ונשגב היה הקשר העמוק שנקם בין רבנו למרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש ז"ע. כמו כופפו שני ההדים את פסגותיהם וקרבו זה אל זה, מעבר לדוק השמים, מחוץ לאופק הראיה. עיני בשר לא ראו את שני צדיקי הדור בהתוועדותם, אך בהיכלות עליונים דעו איש את רעהו.

אותו קשר, ברכה היתה בו לדורות עולם, כאשר העיד וקבע תלמיד רבנו, הרב חיד"א זצוק"ל (שם הגדולים' מערכת ספרים, אור החיים): "אור החיים - פירוש התורה להרב המופלא חסידא קדישא מ' חיים ז' עטר, ונדפס בוויניציא סביב לחומש עם תרגום רש"י. ושמענו, כי עתה בפולוניה הם מחשיבים אותו הרבה ונדפס עוד שני פעמים. ונתעורר זה, על ידי שהרב החסיד קדוש מהר"י בעל שם טוב הגיד גדולת נשמת מהר"ח הנזכר" -

ידועים דברי הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמארנא ז"ע (נתיב מצותיך' שבל אמונה א, אות ט) בזו הלשון: "ורבינו הקדוש אור החיים, אמר עליו מרן הבעל שם טוב, שנשמתו מרוח דוד של אצילות ובכל לילה שמע תורה מפי הקדוש ברוך הוא, ודוב קדושתו אי אפשר לכתוב והיה מיוחד המרכבה גילוי נשמות ומדריגות רוח הקודש באמת".

ואילו הרה"ק רבי יהודה צבי מסטרעטין ז"ע [מגדולי תלמידיו וממלא מקומו של הרה"ק רבי אורי 'השרף' מסטרעליסק ז"ע]. סח אודות הקשר הגשגב: "האור החיים' הקדוש והבעל שם טוב הקדוש, אחד מהם היה נפש דוד ורוח שלמה והאחר נפש שלמה ורוח דוד, ולכן שרדה אהבה עזה ביניהם למרות שלא התראו מעולם! אם היו נפגשים, היתה מתאחדת נפש דוד עם רוחו ונפש שלמה עם רוחו, ולכן עכבו זאת משמים כי לא באה עדיין עת הגאולה".

[הרה"ק מסטרעטין השווה זאת למוכא בדברי האר"י הקדוש ז"ע (ליקוטי תורה' פרשת חיי שרה), כי יואב בן צרויה שר צבא המלך דוד נהרג בידי בנידו בן יהוידע בימי המלך שלמה, ונתגלגל ביואש שהומלך על ידי יהוידע הכהן - לתקן את מה שהרג בנידו בנו. אלא שבנידו נתגלגל בזכריה בן יהוידע הנביא, ויואש - שדיה גלגל יואב בן צרויה - דרגו.

והיות שקודם הריגתו דיבר זכריה הנביא בנגות בני ישראל ואמר (דברי הימים ב' כד, כ) "למה אתם עוברים את מצות ה'", היה עליו להתגלגל פעם נוספת, ונגזר עליו להתגלגל בגי' צדק שהיו דברים תחילה באלוהים אחרים, והתחלקו רוחו ונפשו בין שני גרי הצדק שמעיה ואבטליון.

לאחר מכן התגלגלה רוחו בהגה"ק רבי משה קודרוביז ז"ע ונפשו בהגה"ק רבי אליהו די ויראש (בעל הראשית חכמה) ז"ע - "לכן אהבו זה את זה", כי היתה להם נפש ורוח השייכים לאותו שורש].

במאמרי הרה"ק רבי דובער מליובאוויטש ז"ע [הארמו"ר האמצעי, בנו של הרה"ק רבי שניאור זלמן מליאדי בעל ה'נתיב' ז"ע], מובא (פרשת ויחי), כי הבעל שם טוב הקדוש אמר על רבנו, כי תמיד היה מוצאו שהקדימו והוא מצוי כבר בהיכלו של משיח.

ובנוסף אחר, שאמר על רבנו: "לא שהוא גדול ממני, אלא שהוא קל בדגליו יותר ממני, כי בעלייתו לעולמות עליונים, בכל היכל שאני נכנס אני שומע שזה עתה היה כאן ה'אור החיים'".

סח הגה"צ רבי משה מידנר זצ"ל, שהבעל שם טוב הקדוש אמר על רבנו, שלושה דברים. האחד שהוא חכם גדול, השני שהוא ניצוץ של משיח והשלישי שהוא בעל בכי. ועוד אמר עליו: "ראיתו יושב על כסא בהיכלו של משיח ומעין בספרו, ודרכו קרובה לדרכנו". [רשימות הגה"ח רבי נחום זאב בדובובסקי זצ"ל (אדוה הגדול של כ"ק האדמו"ר ה'נתיבות שלום' מסלונים זצוק"ל), רבם של חסידי סלונים בבני ברק, שמע מפיו].

וממשת חסידים למדנו - מדרכו המיוחדת של הגה"ח רבי משה שלמה וויס (בטלן) זצ"ל - שמחמת התבטאויות מופלגות אלו שאמר הבעל שם טוב הקדוש על רבנו, מיאן לקרוא את ההסכמות שניתנו לספרי רבנו. "אם הבעל שם טוב הקדוש דיבר ממנו 'בבה מעל גבוה', מה אמצא בהסכמות?", נימק בפשטות. [קונטרס 'איש חסיד היה' (פרק ג, אות כז) שבספר 'יד אור החיים הקדוש' (בעריכת הרה"ח רבי חיים דוד באקאן שיחי)].

נערך מתוך שיעורי אור החיים הק' מאת הרה"ח יהודה וייס שליט"א

שלישי למילה מנין ומדוע?

חז"ל הביאו במסכת בבא מציעא (דף פו, ב) על הכתוב בפרשה "וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האוהל כחום היום", מאי 'כחום היום' אמר רבי חמא בר חנינא יום שלישי למילתו היה ובה השי"ת לבקר את אברהם.

תמה רבינו, מנין נודע הדבר שאכן היה זה דוקא ביום השלישי, ומדוע דוקא ביום זה ולא לפני כן.

ומתחילה מצד שאין להסיק מהכתוב אצל שכם שנאמר (לד, כה) "ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים", ומשמע שאז הכאב גובר ביותר, כי יש לחלק ולומר ששם היה זה מחמת חולשה, שזה מובן בהגיון שכעבור שלושה ימים שהחלשה מתמשכת וגוברת זהו סיבה לדבר שבאו עליהם דוקא בזמן של חולשה מרובה, כדי שלא יוכלו להתנגד למולם.

אבל כאן שמדובר מצד הסכנה ולצורך ביקור חולה, מסתבר לומר שביום הראשון הסכנה הרבה יותר ממשית וגדולה מאשר ביום השלישי. ומציין כראיה לדבר מדברי הגמרא במסכת שבת (קלד, ב) שם מוכח כחילוק זה שהסכנה שבים הברית גדולה ביותר מהימים הבאים שלאחר כך, וגם מהיום השלישי.

עוד זאת, מחדד רבינו, גם אם נאמר שהסכנה ביום ראשון איננה ביותר מיום השלישי, אבל על כל פנים יום השלישי אינו מסוכן יותר, ומדוע איפוא המתין הקב"ה ליום ג', הלא דבר הוא. והשאלה העולה מעליה, מאן יימר שהיה זה אכן ביום ג'.

אמנם מביא רבינו לשיטת הטור (יורה דעה סימן שלה) ששגירסא אחרת היתה לו בגמרא ולא כתב שהיה ביום ג', אלא סתם שבא הקב"ה לבקרו.

אבל הר"ן שם סובר ומפרש שביום המילה וביום השלישי למילה לא יש סכנה, ולא ביום השני, וכמו שאמרו חז"ל שאין לבקר החולה בכל ג' שעות ראשונות שבכל יום, כי אז גופו מתחזק ואם יבואו אז לבקר יראה כאילו הבריא, וכבר לא יבקשו עליו. ממילא גם ביום השני למילה אין לבקר החולה הנימול, וכל היום נחשב כג' שעות הראשונות. לכן מובן שביום השני לא בא הקב"ה לבקרו.

כמו כן ביום הראשון לא בא לבקרו מטעם מה שאמרו במסכת נדרים (מ, א) רבא ביומא קמא דחליש ציוה על אנשי ביתו שלא לפרסם הדבר מחשש של עין הרע שידברו בענין ויוכל להביא נזק מדיבורים בטלים.

לפי זה יונח מאוד שהקב"ה לא רצה לבקר את אברהם ביום המילה שלא יתפרסם חוליו וידברו על כך, כי ודאי יגרום לפירסום בבוא אליו מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו ויתפרסם בכל העולמות.

אך אם תשאל מדברי הירושלמי במסכת פאה (ג) שמחלק ואומר שלקרובי החולה יש רשות לבקרו גם ביומא קמא, ופסקו מההרי"ק (סימן שלה), מחמת שכשהקרובים באים אין כל חשד שמחמת ביקור חולה נכנסו, כי דרכם לבוא בכל עת זה אצל זה. והרי השי"ת היה קרוב ביותר אל אברהם, ואין צורך לחשוש שבשביל לבקרו הגיע. אלא סוף כל סוף כשמדובר בהשי"ת אין להסתמך על היתר קורבא. כי הפירסום גדול ועצום ויכול לגרום להיפך הטוב. לכן תיכף ביום השלישי בא לבקרו ולא לפני כן, ולא מטעם חולשה או סכנה.

שאלות ושאלות

שאלות לשבוע זה:

- א. באיזה פעולה ריפא המלאך את אברהם מכאב מילתו?
- ב. איך אכלו המלאכים מהמצות שאפה לוט, ולא חששו להפרשת תרומות ומעשרות?

תשובות יתקבלו בכתובת מייל המערכת כמופיע בתחתית העמוד בין פותרי השאלות התקיים הגרלה שבועית על הספר המרתק רב המוכר "נר המערבי" ההגרלה נערכת ביום שני, שליחת התשובות עד יום ראשון בשעה 8:00 בערב

